

Dank u wel voorzitter.

Bezint, eer ge begint.

De Provincie Noord-Brabant stelt jaarlijks de begroting op waarin staat welke plannen zij voor een jaar heeft, wat die plannen kosten en welke inkomsten zij verwachten. Met een blik op de komende jaren. Met deze begroting zelfs met een doorkijk naar 2030.

Een eer om hier vandaag over te mogen debatteren. De begroting is namelijk een belangrijk instrument bij het uitoefenen van de kader stellende en controlerende rol van ons, als Staten.

Daar past een gezegde bij, die ik zonet noemde: Bezint, eer ge begint. Vooraf goed doordacht plannen opstellen.

En de VVD heeft er zin in! Dat hebben we 14 juni jongstleden reeds aangegeven. Toen hebben we de grote lijnen neergezet. Vandaag gaan we gaan we aangeven welke financiële keuzes wij gaan maken en kiezen we voor kwaliteit, voor de Brabander van nu en de toekomst.

Wat ons minder zint is de verhoging van de MRB. Daar zijn we niet blij mee. Deze verhoging is an sich geen verrassing, want de tekst in het bestuursakkoord had het al ondervangen dat een verhoging er deze periode aan zat te komen. Echter, zó snel hadden wij hem niet verwacht.

Maar we moeten realistisch blijven. De periode van de skyhigh hoge bedragen van Essent zijn passé. De gelden staan vast of zijn vrijwel geheel uitgegeven.

Maar met de VVD aan het roer, hebben we de afgelopen 8 jaar successen geboekt. En willen deze flow blijven voortzetten, dan moet je keuzen maken: dan kunnen we bezuinigen en ervoor zorgen dat er geld binnenkomt. Op grond van art. 222 van de Provinciewet kunnen provincies op de motorrijtuigenbelasting opcenten heffen... Dit is de enige mogelijkheid voor de provincie om belasting te heffen bij zijn inwoners. Maar als je geen motorvoertuig hebt, hoef je niet te betalen. Dus deze belasting wordt alleen betaald door de auto-eigenaren. En dus vinden we het meer dan fair dat een groot deel van deze opbrengsten besteed gaan worden aan de juiste infrastructuur in Brabant. En we hebben nog een paar speerpunten. En het zal u niet verbazen, dat wij het evident vinden dat die autobelasting verhoging gaat naar die terreinen:

2/3^e van het bedrag zal conform onderliggende stukken besteed worden aan mobiliteit, economie, veiligheid en water.

Voorzitter, geeft u mij de gelegenheid deze uitgangspunten aan te stippen.

Economie

Dankzij een VVD gedeputeerde is in de cijfers van de afgelopen jaren een economische Groei te zien en dat willen we vasthouden. De economische groei was in Brabant 3% in 2018. Daarmee ligt de economische groei in Brabant hoger dan het Nederlands gemiddelde (2,7%) .

Vorige maand (Begin oktober 2019) kwam het bericht naar buiten dat de Nederlandse economie in 2019 voor het eerst de meest concurrerende van Europa is. En daar heeft Brainport regio een grote betekenis in. (op nr. 4 wereldwijd)

De provincie Noord-Brabant draagt enorm bij aan een sterke innovatieve economie. Wat de VVD betreft zetten nu en in de toekomst vol in op innovatie. Dit doen we uiteraard niet alleen maar samen met het onderwijs en het bedrijfsleven. Data Science bijvoorbeeld biedt in deze vele kansen. Wij zijn blij om te zien dat 20 mln. extra naar data gaat.

Brabant is de thuishaven van sterke familiebedrijven. Een meerwaarde voor onze economie en voor de volgende generatie. Dat betekent investeren en niet alle winst uitkeren, dat betekent loyaliteit naar werknemers, in goede en slechte tijden. En vaak zijn dit ook MKB-bedrijven, doeners, sponsors van de voetbalclubs en carnavalsverenigingen en de plaatselijke toneelvereniging. Deze bedrijven kunnen stageplaatsen leveren en geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans.

Daar zit de crux voor de Brabantse Economie. Hoe zorgen we samen met het onderwijs en het bedrijfsleven ervoor dat we de arbeidsplaatsen vervuld krijgen. Hoe zorgen we ervoor dat de 'gouden handjes' en de 'knappe koppen' bij ons in Brabant blijven en hoe zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst, mocht het een keer wat minder gaan, toch voldoende mooie banen hier in Brabant vervuld hebben. De VVD kijkt daarom uit naar het actieplan Arbeidsmarkt wat binnenkort naar de Staten komt.

Dit past dan ook weer, zoals mijn collega Dirken als een eerder aangehaald heeft, bij de VVD-piramide, vrij vertaald van Maslow: onze primaire behoeften zijn eten, wonen en werken. Daar past ook bereikbaarheid bij en dat brengt mij op ons 2^e uitgangspunt:

Mobiliteit

Feitelijk kan in deze de Gedeputeerde zijn werk afmaken, waar hij mee bezig was. We kunnen kiezen: Op de fiets, met de auto, trein of bus. Met een visie 2030 zijn er grootse plannen voor nieuwe vormen van mobiliteit.

De inzet is duidelijk: Knelpunten worden aan gepakt, want we willen niet stil staan in Brabant. Echter, binnen Brabant zijn er best wat gemeenten die doorkruist worden door het spoor. Een oplossing is een tunnel of tunnelbak. Onlangs waren mijn fractiegenoten Bräuner en Scholder hiervoor op werkbezoek in Gilze en Rijen. Samen met onder andere de Provincie wordt de SPOORZONE daar veiliger, de bereikbaarheid beter en de leefbaarheid groter door een "auto te gast tunnel" aan te leggen. Maar ook de N65 in Vught is een bekend dossier, waarin de provincie partner is en waarin gezamenlijk wordt opgetrokken. Roosendaal ervaart momenteel problemen bij een goede verkeersdoorstroming door de komst van het nieuwe Bravis ziekenhuis.

Daarom een vraag aan de Gedeputeerde of hij in kaart zou kunnen brengen of er nog meer van dit soort knelpunten zijn in Brabant en waar door middel van samenwerking en cofinanciering met het Rijk, ProRail en gemeenten gezamenlijk geïnvesteerd kan worden in ondertunneling of andere veilige oplossingen voor ontsluitingen.

Als we het dan hebben over een intensivering van verkeersveiligheid, dan brengt mij dat op de tweede behoefte van onze piramide: de behoefte naar veiligheid.

Veiligheid

Regelmatig lezen we in de krant over ondermijnende criminaliteit in Brabant. Vermenging van de onder- en de bovenwereld. Drugscriminaliteit op het platteland. Diepgeworteld wantrouwen van de boeren tegen de politie. Dat is nou niet iets waar we trots op zijn. Dit is ook in Den Haag niet onberoerd gebleven en op initiatief van de VVD is er volgende week

Een problematiek, helaas aan de orde van dag. Het is dus goed dat er met deze begroting een bestuursopdracht ligt bij de gedeputeerde Veiligheid over het veilig en weerbaar maken van Brabant. En om deze opdracht meer handen en voeten te geven hebben wij een motie. Deze wordt mee ingediend door D66, GL en PvdA.

Versterking van de samenwerking is de sleutel in de aanpak van ondermijning. Daarom ziet de VVD graag dat de provincie niet alleen bevordert om in Brabant een Platform Veilig Ondernemen op te richten, maar hiervoor zelf het initiatief neemt. Vraag aan gedeputeerde Bergsma is of u hiertoe bereid bent om het initiatief te nemen in een Platform Veilig Ondernemen?

Veiligheid is voor ons ook waterveiligheid en waterkwaliteit. Het is goed dat wij in Brabant aandacht hebben voor drugsafval, medicijnresten en de lozing van chemische stoffen, die bedreigend zijn voor de kwaliteit van oppervlaktewater en drinkwater. Want zoals in de begroting zo mooi omschreven staat: schoon, voldoende en veilig water zijn de bouwstenen voor een duurzame samenleving.

Aandacht voor waterbeleid is heden ten dage geen sinecure, Met de stijgende zeespiegel, de sterk wisselende waterstand in de rivieren en de soms extreme regenval. En van de andere kant brengt ook verdroging problemen met zich mee voor de waterveiligheid. Wat dacht u van inzakking of verschuiving van bijvoorbeeld dijken.

De verdroging brengt nog meer problemen met zich mee. Zo ook die van de eikenprocessierups. Afgelopen zomer hadden heel veel Brabanders last gehad van de eikenprocessierups. 150 op de 100.000 mensen gingen met jeuk naar de huisarts. Want door de droogte ontwikkelden de bermten zich niet optimaal en het is zaak om meer leefgebied voor natuurlijke vijanden te creëren. Door ontwikkeling bloemrijke berm kunnen namelijk natuurlijke vijanden van de eikenprocessierupsen worden gelokt, zoals de larven van sluipwespen en gaasvliegen, als ook koolmezen, pimpelmezen, mussen en andere soorten vogels die insecten eten.

Er zijn ook andere oplossingen. Minder eikenbomen planten. Of nestkasten voor koolmezen ophangen. De VVD heeft vernomen dat er inmiddels al 150 gezonde, klimaatbestendige groene schoolpleinen in Brabant zijn. Wellicht een uitgelezen kans om bij het ontwikkelen van zo'n klimaatbestendig schoolplein een voorwaarde te verbinden dat bij elke groene schoolplein er eveneens nestkastjes voor koolmezen worden opgehangen.

Feit is dat de brandharen van de eikenprocessierupsen gezondheidsklachten kunnen geven, dus wat de VVD betreft hoeven deze rupsen hier niet te blijven.

Dat maakt voor mij het bruggetje naar het blijfklimaat.

De VVD wil dat Brabant blijft bloeien. De begroting spreekt zelfs in programma 10 van bloeiende cultuur. Maar we zien in een aantal gebieden de bevolkingsgroei afnemen door de trek van jongeren naar de stad. Daar ligt een uitdaging, een bestuursopdracht om het blijfklimaat te versterken. In hoofdstuk 1 wordt letterlijk aangegeven dat vitaliteit in dorpen en kernen gestimuleerd wordt. Er staat: "We bevorderen initiatieven uit de gemeenschappen, die bijdragen aan het versterken van het blijfklimaat."

De VVD wil het college erop wijzen dat cultuur geen vrijbrief is om alle initiatieven kansen te geven. Als het gaat om initiatieven ten behoeve van het blijfklimaat zal er óók aandacht moeten zijn op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en veiligheid. Bezint, eer ge begint. Vandaar dat wij samen met D66 hiervoor een motie zullen indienen, om deze bestuursopdracht een duidelijke richting mee te geven.

Waar mensen wonen, wordt ook afval geproduceerd. In de vorige periode hebben we samen met D66 opgetrokken in de strijd tegen afvaldumping.

Niet alleen aandacht voor zwerfafval, maar ook aandacht voor de wijze waarop inwoners afval scheiden. Voorscheiding levert vaak veel ongemak voor inwoners op en kan voor een omgekeerd effect zorgen, namelijk dat inwoners hun afval helemaal niet meer scheiden. Afvaltoerisme van inwoners van nabijgelegen gemeenten kan hiervan een gevolg zijn. Voor het gemak van de inwoners zou één uniform afvalstelsel van nascheiding een oplossing zijn. Dit zorgt overigens ook voor lagere afvalkosten voor de Brabantse inwoners. Aangezien de provincie nieuwe nascheidingstechnologieën ondersteunt, zouden PvdA en VVD graag willen dat er een onderzoek komt naar de effecten van nascheiding ten opzichte van vooraf scheiden, waarna de resultaten van dit onderzoek gedeeld worden met alle Brabantse colleges en gemeenteraden.

Voorzitter, ik kom tot een afronding.

De begroting gaat over verstandige keuzes maken en over cijfers en getallen. Maar het mooiste getal dat ik vond is deze: Brabant scoorde vorig jaar het rapportcijfer 8,9 op levenstevredenheid. Hierin slaagt Brabant cum laude. Laten we ervoor zorgen dat dit cijfer behouden blijft.

Alwaar mijn voorganger vier jaar lang riep: gas erop, zet ik voor de zekerheid de cruise control aan. Laten we op de juiste snelheid verantwoord onze rit vervolgen. Want ook voor verkeersveiligheid geldt: bezint eer ge begint.